

diantia coruscando. miraculis que te-
nebras hominum per totum mundū
saluari illuminatione fugauerunt. Unde
commota est terra. homines ad con-
uersionem et contremuit. agendo peni-
tentiam pro peccatis. eos autem dicit com-
motos et tremefactos qui uerbum fidelit̄
audientes ad conuersionis studium cō-
uerti munere puerunt.

Et per ipsos apostolos sic operantes In
mari gentium uia tua nunc que dudum
erat in iudeorum populo et precepta tua rece-
pta sunt a pluribus populis gentium et ta-
men uestigia tua. scilicet p̄ntia tua corporalis
doctrina miracula non sunt ab infidelibus
iudeis cognita.

Cum tamen. Reduxisti illum populū
quondam tuū de egypto ad modū ouis
in manu moysi qui fuit dux populi
et aaron quem prefecisti tu deus sacerdo-
tem omni populo

**Psalmus. LXXVII. in quo mo-
ner populū ne sit ingratus diuinis
beneficijs.**

**Uox dei qui per Moysen legē de-
dit hebreis.**

Hetendite corde pp̄te
meus legem meam. incli-
nate per humilitatem aurem
uestri cordis. ad intelligendum uerba
oris mei

aperiam os meum in figuris et simi-
tudinibus. ex quibus ad alia capietis in-
tellectum. loquar obscuras questiones
que adhibita disceptatione soluēde sūt ab
initio exitus filiorum israel de egypto

Uox apostolorum seu pp̄beta in persona
eorum. Quanta. scilicet q̄z magna q̄z mirabilia
audiuimus beneficia exhibita populo iu-
deorum in egressu suo de egypto. et in p̄gressu
in deserto et in ingressu terre p̄missionis. et
cognouimus ea. quia patres. scilicet pp̄beta
narrauerunt nobis. qui tamē iudei in
grati fuerunt.

Et ita narrantibus patribus non sūt oc-

cultata a filijs suis in succedentibus
sibi generationibus.

Patres nostri. Narrauerunt opera dei
in quibus merito laudandus apparet deus
et uirtutes eius que in egypto facte
sunt postq̄z exierunt de egypto

Et postea. Suscitauit in populo iudaico
legem in monte synai que dicitur te-
stimonium locationis diuine cum ip̄lo.
et quia testabatur hereditatem eternā quā
nobis p̄mittit deus dicit. suscitauit. quia lex
naturalis quasi in lucem redijt per legē scri-
ptam. que somno ignorantie uidebat op̄p̄-
la et sopita lex et testimonium idem sūt
sicut Jacob et israel.

In qua lege. Quanta. scilicet q̄z maḡ et mirifica
mandauit patribus nostris nota fa-
cere filijs suis. id est posteris non tantū
iudeis sed ut cognoscat generatio al-
tera. christiana quam de gentibus constat eē
electam.

Et sic consequenter. Filij. scilicet christiani qui na-
scentur postea ex aqua et sp̄sac̄to et ex-
urgunt sursum habentes cor suum. q̄ uero
non sunt et non renati non sursum eōr-
um et narrabunt filijs per generati-
ones q̄d utiq̄ christiani impleuerunt qui pre-
dicationes sanctas ad animarum salutem
conferendam suis posteris tradiderunt.

Et hoc ideo. Ut ponant spem suam nō
in lege que punit sed in gratia concessa
que redimit et non obliuiscantur ope-
rum domini sicut fecerunt perfidi iudei
qui obliuio auctore suo ad culturas se bmo-
num transfulerunt. et mandata eius ex-
quirant. ipsa est enim dei summi uera re-
cordatio si mandata eius deuotionis mētib⁹
impleamus.

Ideo exquirant. Ne fiant sicut patres
eorum generatio praua et exasperas
praua. quia ueritatem recipere noluit. ex-
asperans. quia ad deo exasperauit in deum ut
in saluatorem armaretur. q̄d fuit sup̄ oēs
acerbitates et asperitates.

Et quia praua est ideo. Generatio que
non direxit cor suum ad fidem suscipi-
endam. ad diligendum deū et in preceptis

eius ambulandū. et non est creditus cum deo spūs eius q: fuit semp incredulus pmissionib⁹ dei.

Bene dicit q: generatio illa cor suū nō direxit q: nec **F**ilij effrem qui videbant meliores in illo ipso intendentes arcum et mittētes sagittas conuersi sunt in die belli. per similitudinē loquit. Iudei tenderūt arcū et miserunt sagittas qñ p: miserūt se obseruare legē amonente **M**oyses dicentes. quecūq; locut⁹ est dñs de⁹ noster faciem⁹ et audiemus. cōuersi sunt in die belli qñ **A**aron dixerūt. fac nobis deos q̄s adozem⁹. ecce quō in parabolis et ppositiōnibus omia explicat.

Quare conuersi sunt in die belli. q: **N**on custodierunt testamentū dei. i. pmissiones quā deo fecerāt. oia q̄ locut⁹ est dñs faciem⁹. et in lege domini noluerunt ambulare. **E**t oblitī sunt beneficiorum eius et mirabilium eius. que ostendit eis coram patribus eorū. **C**orā p̄rib⁹ eorū **M**oyses **A**aron et isaq; seniorib⁹. fecit mirabilia in terra egipti in campo thaneos. que ciuitas regia est egipti in qua erat pbarao apud quā decem plage egipti facere sūt. **I**nterruptit mare rubrū et perduxit eos pede licco ad aliud lūc⁹. et stauit aquas ex vtraq; parte ne fluerent sed firme starent sicut aqua in vtre.

Et deduxit eos de die in nube protegente eos ab ardore solis. et de nocte in columna ignis. que ostenderet eis viam. **I**nterruptit petram in heremo in loco sicco et deserto et emanauit fontes irriguos. et potauit eos abundāter velut in abisso multa

Et eduxit aquam de petra. que sequebatur eos quicūq; ibant et eduxit aquas non parū sed tanq; flumina que de vberib⁹ montū copiosa inundat de pcedūt

Quibus beneficijs et miraculis nō obstantibus. **A**pposuerunt adhuc peccare ei id ē. nō credere. in iram concitauerunt id est. ad iram excitauerunt. excelsū in inaquoso loco nō credendo deum posse

sibi ipsi difficilia facere.

Et temptauerunt deum diffidētes de ei⁹ potentia in cordib⁹ suis ad **B** vt peterent escas non spūales sed carnales. animabus suis. i. propter aias retinēdas in corpore. esca enī retinaculū est aie in corpore.

Et male et vniq; male q: falsa locuti sūt de deo dicentes nūquid poterit deus parare mensam in deserto. splendidam carniū quali dicerent non. **E**cce blasphemia et diffidētia. o stulta nimis absurdāq; peccordia humanā impossibilitatē ad diuinā transfuisti virtutem.

Et rursus diffidentes dicit. **Q**uoniā percussit petram et fluxerunt aque et torrentes ex magna aquarū abundātia inundauerunt. sequit q: poterit aliud ei facere. **N**umis fatua cogitatio. exemplū magni miraculi dare et ei⁹ auctorem in reliquis arbitrarī posse deficere.

Nunquid et panē poterit dare aut parare refectionem splendidam et delicatam populo suo quasi diceret dubitandū est. **S**ed manueuissimus dñs noluit statim punire eos sicut bene mererentur. sed ne videret non posse facere que petebant sicut stulte illi dubitabant.

Ideo audiuit et impleuit petiōnes et distulit penam inferre eis. vt p̄ ostenderet suā potentia. et ignis. i. ira dei accensus est in populum descendente de iacob et in israel.

In ignis accensus est in iacob et cetera. **Q**uia nō crediderunt deo suo q: posset licet ex p̄cedentib⁹ miraculis **B** si muer poterant credere. nec sperauerūt in bonitate sua. q: nō deficeret eis in necessitate.

Et mandans executioni petiōnes cor mandauit nubibus de super. et ianuas celi aerei vbi generabat manna aperuit in de descendere faciens.

Unde sequitur. **P**luit illis. i. dedit per modum pluit. manna ad manducandum et sic panes celi. i. in celo aereo angeloz ministerio formatū dedit eis.

Et uia **P**anem angeloz. i. ministerio

eorum formatum manducauit homo. et
baria misit in abundantia. cum quili
bet colligeret de eo quantum comedere po
terat.

Et ad satisfaciendum desiderio eorum de esu
carnium **T**ranstulit ventum australem
de superiori parte aeris ne scilicet flaret. et in
duxit virtute sua ventum africanum
qui est ventus occidentalis ut flaret versus
ubi erat multitudo magna coturnicorum quos
ventus transportauit ultra mare rubrum
ubi erant castra bebrorum

Sequitur **E**t pluit super eos sicut pul
uerem. id est valde abundanter carnes viuas
in maxima copia scilicet volatilia penata

Et ceciderunt in medio castrorum
eorum circa tabernacula eorum. ut si omni
labore et difficultate possent ea capere.

Et ipsi manducauerunt et saturati
sunt nimis usque ad nauseam. abundan
tiam carnum sicut desiderauerunt at
tulit eis. et non sunt frandati deside
rio. imo sunt consecuti illud habentes car
nes in abundantia.

Ostenso quod multi du
bitauerant de potentia dei. ostendit prophe
ta qualiter puniti sunt a deo de quo ita ait.

Adhuc esce erant in ore ipsorum
quia multi actu comedebant. et punitio
dei descendit super eos.

Et occidit potentes eorum. repletos di
uinijs et electos israel scilicet **A**hoysem et
Aaron et **A**hariam impediuit ne ingre
derent terram promissionis.

In omnibus his correcti et puniti pec
cauerunt adhuc et non crediderunt
in mirabilibus eius.

Et deo **D**efecerunt dies eorum quasi la
guida tabe consumpti in. id est pro vanitate
pro qua citius perierunt. et anni eorum cum
festinatione quia moyses multorum fuit acce
lerata sicut in rebellionem chore

Cum occideret aliquos de populo alij
timentes querebant eum et reuerte
bantur studiose et sedulo venientes
petebant misericordiam a deo.

Reuertebantur quidem quia **R**ememo
rati sunt quia deus adiutor eorum est

in bonis. et deus excelsus redemptor
eorum est a malis.

Et quia ista reuersio ad deum quo ad mul
tos non erat ex amore iusticie sed timore pe
ne dicit. **E**t dilexerunt eum in ore suo
et lingua sua mentiti sunt ei. quia non sic
babebant in mente sicut predebant in ore.

Unde sequitur. **C**or autem eorum non
erat rectum cum eo. quia ydola colere
desiderabant nec fideles habiti sunt in
testamento eius. ut legem eius obseruaret
sicut in timore permittebant

Ipse autem est misericors in natura
et etiam contra merita ipsorum. fiet propiti
us peccatis ipsorum puniens eos iura
condignum. et non disperdet eos iura
liet eos delendo sicut meruerunt

Et abundauit misericordia dei ut auerteret
ab eis vindictam suam quam de eis
sumere ceperat. et non accendit omnes
iram suam. ut de eis sumeret omnes promer
itam penam.

Et hoc ideo quia. **R**ecordatus est. id est
ad modum recordantis se habuit quasi obli
tus dum eos affligeret. quia caro sunt scilicet
carnales et fragiles proutque ad peccandum
hec est maxima causa que deum mouet ut
se nobis misericordem exhibeat spiritus
homo est vadens in breui de hoc mundo
per separationem anime a corpore et non
rediens ad ipsius corpus virtute propria
nature.

Depercit eis. et licet parceret ipsis. **I**psi ta
men multonem. id est sine numero exacerba
uerunt eum in deserto. et ad vindi
ctam concitauerunt eum in iniquo
ut digne eis penas inferret.

Et conuersi sunt ad idolatriam et tempta
uerunt deum dolose petentes ab eo quod
ab illo accipere diffidebant et sanctum
israhel ad amaritudinem prouocauerunt

Et non sunt recordati potestatis eius.
die quare demit eos de manu tribu
lantis scilicet **I**sraharonis.

Preterea non sunt recordati. **Q**ualiter
posuit in egipto signa sua scilicet decem

plagas et prodigia in ciuitate illa re-
gia ubi signa ista facta sunt. idem est signū
et prodigium. signū in q̄s dei potentiam in-
dicat. prodigium q̄ in se dat nobis aliū in-
telligere.

Inter quas plagas. **C**ōuertit in sangui-
nem flumina eorum et pluuias
aqua ne biberent.

Apsit in eos muscam caninam
et ungebant eos grauius et ranas et di-
spersidit eos quia in nullo loco poterāt
stabile esse propter ranas.

Et dedit erugini. id est. vento vr̄ni qui
corrupt leges fructus eorum. et fru-
ctus per labores eorum productos
locustis.

Et occidit in grandie vineas eorū
et moros eorū in pruina vel in frigore
corrupte.

Tradidit grandini iumenta eorū
et existētia in campis. et possessiones
igni.

Apsit in eos effectum ire sue indi-
gnationis per plagas dictas et sequēs
inmissas per angelos malos qui
fuerunt executores diuine iusticie in perse-
cutiōib⁹ egypti.

Aliam fecit semite ire sue. id est. sem-
itam in viam conuertit. quia ex quo per pri-
ma flagella non fuerunt correcti. plage am-
pliores sunt augmentate. vnde sequitur et
non pepercit a morte vitas eorum
et iumenta eorum i morte conclu-
sit.

Et percussit omne primogenitū in
terra egypti non solum hominum. sed
etiam omnium iumentorū primogenita pri-
mitias omnis laboris eorū vt ordeus
et linum et similia que citius maturescunt
in tabernaculis egyptiorum descendi-
tium de cham.

Propheta nunc ostendit quomodo de-
duxit iudeos de egypto et induxit in terras
promissionis et ipsi iterum ingrati offen-
derunt eum sic dicens.

Et eduxit d̄ egypto populum suum
israel diligenter custodiendo sicut pastor

oues suas et perduxit eum tanquā
gregem in deserto quod erat in mare
et egyptum.

Et eduxit eos per desertum in spe ve-
niendi in terram promissionis. et non ti-
muerunt quia inimicos eorū coope-
ruit mare.

Et induxit eos in terrā promissionis
que d̄ sanctificata pp̄ iherlm̄ i q̄ edificatū
erat templus in montem moia quem
montem non gladius eorum acquisiuit
sed dextera. i. potentia eius.

Hoc modo acquisiuit quia **E**iecit a pre-
sentia eorum gentes chanaanas. que
prius terram illam obrinebant et alios ibi
habuantes et sorte diuisit singulis tribu-
bus terram promissionis equali mensu-
ra. antiquius tenso funiculo terram di-
uidebant.

Et habitare fecit in domibus villis
ciuitatibus et castris a gentibus edifica-
tis tribus israel.

De ingratitude iudeorum et eorū contu-
macia et quid eis irato domino contigerit
propheta exponit dicens. et istis beneficijs
non obstantibus. **T**emptauerunt deū
diffidentes de diuina virtute. et exacerba-
uerunt deum excelsū prouocātes ad
iram et precepta eius non custodie-
runt.

Et auerterunt se scienter ab eo. et non
seruauerunt pactum. id est. legem quā
perlegerant obseruare. quē modum
patres eorū. qui adorauerunt vitulum et
multipliciter offenderunt in deserto. con-
uersi sunt in arcum prauum. id est. si-
miles facti sunt arcui prauo. arcus prauus
dicitur malicia peccatorum que non emi-
nus percussit sed i se magis spicula directa
conuertit.

In iram concitauerunt eum. immo-
lando ydolis in collibus suis. et cuius bo-
nozem deo debent sculpsitibus suis
imparirent ad indignationem et vni-
dicam prouocauerunt.

Propheta numerat vni dicte genera quib⁹
bus punitus est populus ille p̄ idus dicens

*Propheta nunc ostendit quomodo de-
duxit iudeos de egypto et induxit in terras
promissionis et ipsi iterum ingrati offen-
derunt eum sic dicens. Et eduxit d̄ egypto
populum suum israel diligenter custodiendo
sicut pastor oues suas et perduxit eum tanquā
gregem in deserto quod erat in mare et
egyptum. Et induxit eos in terrā promissionis
que d̄ sanctificata pp̄ iherlm̄ i q̄ edificatū
erat templus in montem moia quem
montem non gladius eorum acquisiuit
sed dextera. i. potentia eius. Hoc modo
acquisiuit quia Eiecit a presentia eorum
gentes chanaanas. que prius terram illam
obrinebant et alios ibi habuantes et sorte
diuisit singulis tribubus terram promissionis
equali mensura. antiquius tenso funiculo
terram diuidebant. Et habitare fecit in
domibus villis ciuitatibus et castris a
gentibus edificatis tribus israel. De
ingratitude iudeorum et eorū contumacia
et quid eis irato domino contigerit propheta
exponit dicens. et istis beneficijs non
obstantibus. Temptauerunt deū diffidentes
de diuina virtute. et exacerbauerunt deum
excelsū prouocātes ad iram et precepta eius
non custodierunt. Et auerterunt se scienter
ab eo. et non seruauerunt pactum. id est.
legem quā perlegerant obseruare. quē
modum patres eorū. qui adorauerunt vitulum
et multipliciter offenderunt in deserto. con-
uersi sunt in arcum prauum. id est. similes
facti sunt arcui prauo. arcus prauus dicitur
malicia peccatorum que non eminus percussit
sed i se magis spicula directa conuertit.
In iram concitauerunt eum. immolando
ydolis in collibus suis. et cuius bono-
zem deo debent sculpsitibus suis imparirent
ad indignationem et vni dicam prouocauerunt.
Propheta numerat vni dicte genera quib⁹
bus punitus est populus ille p̄ idus dicens*

Auertit deus predictas populi nequiciam et spreuit. et ad nihilum rediguit valde israel tradens eum captiuitatem aliorum populorum post mortem ioseph.

Et repulit propter eorum nequiciam ciuitatem silo que fuit destructa per philisteos in qua erat dei archa illo tempore. et ideo dicitur tabernaculum ubi habitauit inter homines quia ibi deus responsa dabat

Et tradidit in captiuitatem virtutem eorum. id est. archam que erat virtus eorum. quia ea presente semper vincebant inimicos. et pulcritudinem. id est. eandem archam de qua ipsi gloriabantur super omnes gentes. in manus inimici scilicet philistinorum a quibus capta est.

Et conclusit in gladio populum suum permittens eos ab inimicis occidi. et hereditatem suam spreuit.

Iuvenes eorum comedit furorem vel gladius inimicorum et virgines eorum non sunt lamentate quia cuiuslibet quereretur locum fugiendi dimittentur mortui sepulti et in lamentati.

Sacerdotes eorum sephoni et finees filij bel in gladio philistinorum ceciderunt. et vidue eorum non plorabantur eadem ratione qua virgines.

Propheta ostendens vitium in ipsos aduersarios retortam dicit. Dominus qui prius tanquam dormiens. visus est quia populum suum dimisit affligi ab inimicis excitatus est tanquam potens incensus vino. quia tunc sunt homines ad iram faciles et ad virtutes potentes quando post crapulam de somno surgunt. excitat⁹ dico ad inferendam vindictam hostibus sephonitis qui archam domini rapientes locauerunt iuxta deum suum dagon.

Et percussit inimicos suos in posteriora in secretiori parte narium ut enaui a sociabus rodentibus eorum anos exacerabili morte punirentur opprobrium sempiternum dedit eis quia nullus aliter taliter punitus est. quod in sempiternum

diuulgabit quod diu scriptura sancta in qua reprobatum est legetur.

Inimicos suos ita percussit sed suos reedificauit eligendo tribum pro regia dignitate dicens. Et repulit tabernaculum ioseph ut inde esset rex. et tribum effraim non elegit ad regiam dignitatem.

Sed elegit tribum iuda ut faceret inde regem montes syon quem dilexit eligens ad cultum suum

Et edificauit per Salomones sanctum edificium suo nomine deputatum sicut vnicornium. quia sicut illud animal non permittit aliud animal accedere ad cubiculum. sic deus prohibuit alienigenam intrare templum ministrare in terra. id est. in iherusalem quam fundauit pro cultu suo et solio suo stabiliter quantum fuit ex parte sua. et ita fuisset nisi peccata israel impediissent

Et elegit Dauid seruum suum in tribu iuda et inter filios isai quibus esset iunior. et sustulit de gregibus ouium sequentem oues fetas accepit eum in regem. et ita ex pastore pecudum ad regimen hominum est translatus

Unde sequitur. Pascere. id est. elegit ut pascat populum descendente de iacob et israel populum eundem a deo specialiter dilectum sibi.

Et gubernauit eos in puritate conscientie. et in operibus ab eo prudenter actis deduxit eos ad virtuosam pacifice viuendum.

Psalm⁹. CXXVIII. in quo propheta deplorat captiuitatem iherusalem tempore regis antiochi.

Propheta Dauid licet longis ante temporibus quam rex existeret antiochus. omnia tamen more suo quasi transacta refert que spiritu sancto repletus preuidebat esse futura. unde de deflens pietatis affectu ait. o